

Column

Dode Lente

ROB BUTTER
IS FREELANCE
WETENSCHAPSJOURNALIST
EN MAAKT NATUURREPOR-
TAGES VOOR ONDER
ANDERE VROEGE VOGELS,
TROUW, VOGELS+ EN
SOVON-NIEUWS.

Fitis | 53 | 2 | 2017

Waar veroudering normaal gesproken gepaard gaat met het aanschaffen van een leesbril, kan ik sinds een paar jaar niet meer zonder een bril voor veraf. En da's knap waardeloos voor een vogelliefhebber. Met mijn gehoor is evenwel nog helemaal niets mis. De ijle toontjes van het Goudhaantje in mijn achtertuin hoor ik nog prima, dank u. Vandaar dat ik ook durf te zeggen dat het in ieder geval niet aan mijn zintuigen ligt, dat ik dit voorjaar minder vogels denk te horen. Het kan natuurlijk wel met de nieuwsvoorziening te maken hebben. Door alle berichten over gifgebruik in de landbouw en afnemende aantallen insecten lijkt het inmiddels niet meer dan logisch dat je minder vogels hoort, toch? Maar is het eigenlijk wel zo?

Een eerste nuancering bij het nieuws vind ik op de site van het Louis Bolkinstituut. Die deden een nauwkeurige vergelijking van monotoon Engels raagrasland - u weet wel, die 'groene woestijnen' die je steeds meer ziet - en het kruidenrijke grasland dat je doet denken aan de landbouw van de jaren vijftig. Het opvallende resultaat: voor het aantal insecten per hectare maakte het niets uit! Beide typen weilanden hadden evenveel - even weinig zo u wilt - insecten per hectare.

Een tweede nuance vind ik in de tellingen van het Meetnet Urbane Soorten, van SOVON. Daarin staat dat het met bijvoorbeeld de vogels van het boerenland inderdaad bar slecht gaat, en ook Roodborst, Heggenmus en Merel staan in hun stadse tellingen in de min. Tegelijk doen heel veel bosvogels het in die tellingen juist weer goed. Een van mijn favorieten, de Zwartkop, laat zelfs een sterke toename zien. En als je het nou over mooie zangers hebt ...

Door de niet aflatende stroom berichten over smerige troep zoals neonicotinoïden, is bij velen het boek *Silent Spring* van Rachel Carson weer boven komen drijven. Het gifgebruik in de landbouw stuurt ons in een razend tempo af op een 'dode lente', zonder vogelgeluiden, zo schreef zij in '62. Langlopend Duits onderzoek in enkele bloemrijke hooilanden laat zien dat tussen 1989 en 2013 het aantal 'kilo's' insecten inderdaad met 78% is afgenomen. In de persberichten daaromheen werd bijna automatisch ook direct weer naar die zwaar giftige neonicotinoïden gewezen. Maar pak hem beet: het afschaffen van open mestvaalten bij boerderijen is al veel langer aan de gang en dat kan toch ook niet echt goed zijn geweest voor de insectenstand?

Ik wil bepaald geen pleidooi houden voor een kwistig gebruik van moderne bestrijdingsmiddelen. Maar lopend door het bos en langs de weilanden is het wel goed om je af en toe eens af te vragen wat je nou echt hoort; en om je vervolgens te laven aan de geweldige zang van de Zwartkop.

■ Rob Butter